

MİDHAT
BAHÂRÎ
BEYTUR

ve

SÜNBLİSTÂN
ŞERHİ İNCELEME-METİN

Hazırlayan
Özkan Cığa

MİDHAT
BAHÂRÎ
BEYTUR
ve
SÜNBÜLİSTÂN
ŞERHİ İNCELEME-METİN

Hazırlayan
Özkan Cığa

© 2021, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 137
Edebiyat: 56

ISBN 978-625-7760-37-9
Sertifika No: 18188

Birinci Baskı: İstanbul, 2021

Hazırlayan: Özkan Cığa

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Dizi Editörü: Furkan Öztürk

Kitap Editörü: İbrahim Halil Tuğluk

Son Okuma: Nuh Muaz Kapan

Baskı Hazırlık: DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Birlik Ozalit
(Sertifika No: 20179)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Midhat Bahârî Beytur ve Sünbülîstân Şerhi (İnceleme-Metin)

Hazırlayan: Özkan Cığa (Dr. Öğr. Üyesi)

İstanbul : DBY Yayınları, 2021.

506 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 137) ___ Dizin var

ISBN 978-625-7760-37-9

1- Edebiyat 2- Tasavvuf 3- Ali Nazimâ 4- Midhat Bahârî Beytur 5- Ahlak

6- Hikmet, Nasihat ve İlmin 7- Biyografiler

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu - Fatih / İstanbul
Tel.: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İçindekiler

Ön Söz..... 9

Giriş..... 13

Birinci Bölüm

MİDHAT BAHÂRÎ BEYTUR

Hayatı..... 19

Edebî Şahsiyeti..... 22

Eserleri..... 26

1. Ravza..... 26

2. Sünbülîstân Şerhi..... 26

3. Le'âli-yi Ma'ânî..... 26

4. Gûşvâr..... 27

5. Tercüme-i Risâle-i Sipehsâlâr..... 27

6. Rûh-i Kur'an'dan Bir Sahîfe-i Nûr..... 27

7. Destegül..... 28

8. Dîvân-ı Kebîr'den Seçme Şiirler..... 28

9. Münâcât-ı Mevlânâ..... 28

10. Mihrâb-ı Aşk	29
11. Mesnevî Gözüyle Mevlânâ, Şiirleri, Aşk ve Felsefesi.....	29
12. Gülşen-i Tevhîd.....	29
13. Mevlevîler Şiir, Mûsikî ve Tarih Bakımından	29
14. Yayınlanmış Diğer Eserleri.....	30
15. Yayınlanmamış Diğer Eserleri.....	31

İkinci Bölüm

İNCELEME

Sünbülîstân Şerhi'nin Muhtevâsı	33
Sünbülîstân Şerhi'nde Uygulanan Yöntem.....	42
Metin Okunurken Dikkat Edilen Hususlar	45
Transkripsiyon İşaretleri	46

Metin

SÜNBÜLİSTÂN ŞERHİ / 47-495

Kaynakça	497
Dizin	503

Ön Söz

İnsanlığın var olduğu günden bugüne yaşama dair tecrübenin, kültürün, ilmin, ahlakî ve dinî değerlerin sonraki nesle aktarımı için insanlar, sözlü, yazılı ve görsel olarak çeşitli yöntemlere başvurmuştur. Bu yöntemlerden biri de şerhtir.

Şerh, bilindiği üzere Batı dünyasında yorumlama / izah gibi çeşitli ifadelerle de karşılaşılır. İslâm dünyasında ise şerhin ortaya çıkışında Kur'ân-ı Kerîm'i daha iyi anlama yolunda yapılan tefsir çalışmalarının büyük oranda etkisinin olduğunu söylemek mümkündür. Bu tefsir çalışmalarındaki usul sonraki dönemlerde ilmî ve edebî eserlerde uygulanmaya başlanmış ve dolayısıyla Anadolu sahasında oldukça geniş bir yelpazede şerhe konu edilen eserler kaleme alınmıştır.

Bu eserler arasında felsefe, mantık, tıp, astronomi, matematik, tarih, kelam, hadis, gramer, belagat, tasavvuf gibi ilmî değeri yüksek metinlerin şerhi yer aldığı gibi Türk Edebiyatı'nda birbirinden değerli edebî ve dinî eserler her dönemde şerhe konu edilmiştir. Bu şerhlerin başında kırk hadis ve esmâü'l-hüsna şerhleri, *Mesnevî-i Ma'nevî* şerhleri olmak üzere *Bostân* ve *Gülîstân*, *Mahzenü'l-Esrâr*, *Pend-nâme*, *Mantuku't-tayr*, *Bahâristân*, *Sübhâtü'l-Ebrâr* ve *Tuhfetü'l-Ahrâr*, *Kasîde-i Bürde*, *Tantarâniyye* ve *Münferice* gibi eserler üzerine pek çok şerh yazılmıştır.

Klasik Türk Edebiyatı'nda asırlarca varlığını devam ettiren şerh yazma geleneği, günümüzde klasik şerh formunun yanı sıra modern tahlil yöntemleri ve izahlarla değişikliğe uğrayıp edebî metinlerimiz arasında yerini alır.

Bu çalışmanın konusunu teşkil eden şerh de son dönemde yazılan ancak klasik şerh metodunun uygulandığı nadir eserlerden biri olarak dikkat çeken *Sünbülîstân Şerhi* adlı eserdir. Bu eser, Midhat Bahârî tarafından kaleme alınmıştır. *Sünbülîstân Şerhi*, Ali Nazimâ Efendi'ye ait olan *Sünbülîstân Yâhud Kırâat-ı Fârisî* adlı eserin şerhidir. Eserin aslı Farsça olup ahlak, hikmet, nasihat ve ilmin faziletine dair pek çok hikâyeyi ve meşhur şahsiyetlerin biyografilerini ihtivâ etmektedir. Ayrıca eser, bir dönem Farsça öğretimi için çeşitli medreselerde okutulmuştur.

Bu eserin şerhini üstlenen Midhat Bahârî, öncelikle kelime düzeyinde sonrasında ise bütün metin göz önünde bulundurarak eserin tercümesini yapmıştır. Tercüme sırasında dipnotta verdiği metin içi gerekli izahların yanı sıra metnin gramer hususuna ayrı bir başlık altında geniş yer vermiştir. Her metnin sonunda ise bazen asıl metne sadık kalarak bazen de kendi yorumuyla ilgili metinden çıkarılacak dersleri, ahlakî nasihatleri kaleme almıştır.

Çalışma, Giriş, iki ana bölüm ve metinden oluşmaktadır. Giriş kısmında şerhin doğuşu ve tanımı üzerinde durularak Klasik Türk Edebiyatı'nda yazılan şerhlere ve şârihlere kısaca değinilmektedir. Birinci bölümde, şârihin hayatı, edebî şahsiyeti ve eserleri anlatılmaktadır. İkinci bölümde ise *Sünbülîstân Şerhi*'nin muhtevâsı, tablo halinde her hikâyenin içerik ve şahısları yazılarak sunulmuştur. Aynı bölümde eserin şerhi sırasında yazar tarafından uygulanan yöntem, metin okunurken dikkat edilen hususlar ile metinde kullanılan transkripsiyon alfabesi yer alır. İkinci bölümden sonra metin ve kaynakça bulunmaktadır.

Bu çalışmanın gerçekleşmesindeki teşvik ve destekleri ile kitabın editörlüğünü üstlenen değerli hocam Sayın Prof. Dr. İbrahim Halil

Tuğluk'a, kitabın tashihinde yardımcı olan kadim dostum Doç. Dr. Mustafa Uğurlu Arslan'a sonsuz şükranlarımı sunarım. Kitabın yayımlanma aşamasında kıymetli fikirlerinden istifade ettiğim Midhat Bahârî Beytur'un manevi evladı olan Sayın A. Kadri Yetiş ile Sayın Serkant Dervişoğlu'na teşekkürü bir borç bilirim. Bu değerli zatlara tanışma imkânını sağlayarak rızalarını almam hususunda büyük katkı sunan Sayın Prof. Dr. Nuri Şimşekler hocama hürmetlerimi sunar ayrıca teşekkür ederim.

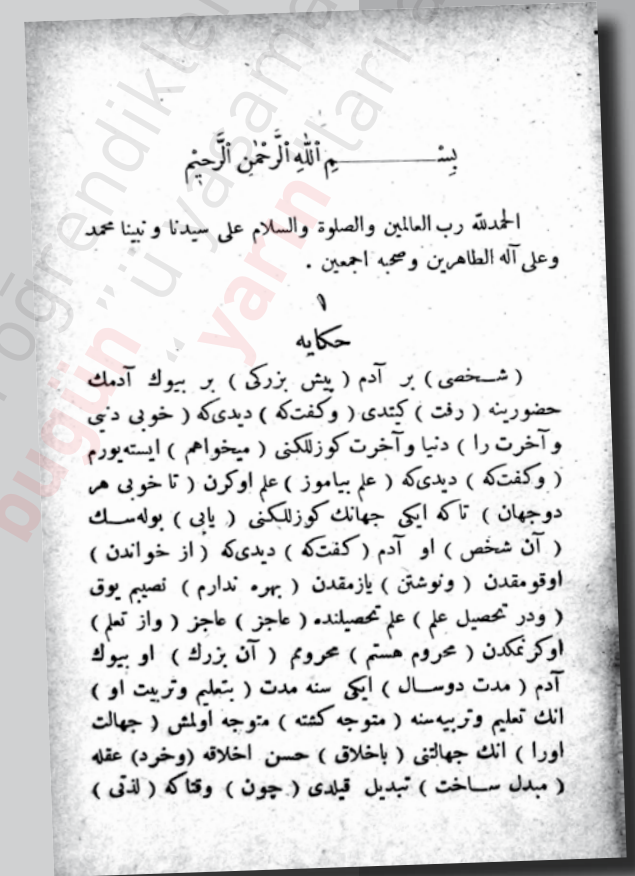
Çalışmanın, kitap haline gelmesi sürecinde gözden kaçan hatalar ve tutarsızlıkların olma ihtimaline binaen değerli görüş ve katkılarınızı şükranla kabul edeceğimi bildirmek isterim.

Özkan CİĞA
Adıyaman, 2021

Transkripsiyon İşaretleri

Ünlüler	
a) Kısa	b) Uzun
ا : a, e, i, u, ü	ا, آ : ā
اَ, اِ : a, e	ى : ī
ى : i, ī,	و : ū, ō
او, و, وُ, وِ : u, ū, o, ō	

Sessizler			
ء	خ	س	ك k, g, ĩ
ب, پ	د	ذ, ز	گ
پ	ز	ط	ل
ت	ر	ظ	م
س	ز	ع	ن
ص, ض	ج	غ	ه
ض	س	ف	و
ح	ش	ق	ی

Sünbülîstān Şerhi

•*•
Eşer

Orman ve ma'âdin nezâreti hisâbât-ı 'umûmiye idâresi
ma'âdin şu'besi müntesibîninden

Midhat

•*•
İmzâsız nüshalar sâhtedir

~~~~~  
Forması: 1 gürüşdür

•\*•  
Der-sa'âdet

Hilâl Maţba'ası - Bâb-ı 'Âlî karşıısında 66

1325

## سنبلیستان شرحی

•\*•  
اثر

اورمان و معادن نظارتی حسابات عمومیہ ادارہ سی  
معادن شعبہ سی منتسبیندن

مدحت

•\*•  
امضاسز نسخہ لر ساخته در

~~~~~  
فورمہ سی : ۱ غر و شدر

•*•
در سعادت

ہلال مطبعہ سی — باب عالی قارشو سندہ ۶۶

۱۳۲۵

“Sünbülis̄tān” mūnteh̄ibi ‘Alī Nazīmā Beg Efendi’niñ ehibbāsından bence mūr‘ iyyū’l-hāṭır olan bir zātūñ vāqı‘ olan iḥṭārı ve ba‘ zı ehibbānıñ ārzū ve ısrārı üzerine “Sünbülis̄tān” kitābını şerḥ etdim.

Kelimātūñ taḥlilinde epeyce fevā’id derc olunduđu cihetle ṭalebe ve ṭālibātūñ mūcib-i istifādeleri olacađından ṭab‘ ve neşrini mūnāsib gördüm. Tevfīḳ Ḥudā’dandır.

15 Kānūn-ı Evvel [1]325

Orman ve ma‘ ādin neẓāreti ḥisābāt-ı

‘umūmiye idāresi ma‘ ādin

şu‘ besı mūntesibininden

Midḥat

« سنبلیستان » منتخبی علی نظیما بك افندیك
احباسندن - بنجه مرعی الخاطر اولان - بردانك واقع
اولان اخطاری و بعض احبانك آرزو و اصراری
اوزرینه « سنبلیستان » کتابی شرح ایتدم .
کلماتک تحلینده ایجه فواید درج اولندیغی جهتله
طلبه و طالباتک موجب استفاده لری اوله جفندن طبع
و نشرینی مناسب کورددم . توفیق خدادندر .

۱۵ کانون اول ۳۲۵

اورمان و معادن نظارتی حسابات

عمومیه اداره سی معادن

شعبه سی منتسینندن

مدحت

Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm

Elḥamduli'llāhi Rabbi'l-ālemīn ve's-ṣalātü ve's-selāmü 'alā Seyyidinā ve nebiyyinā Muḥammedin ve 'alā 'ālihi't-tāḥirīn ve ṣaḥbihi ecme'in.

1

Hikāye

(Şaḥṣī) bir ādem (pīş-i bozorgī) bir büyük ādemiñ ḥuzūruna (reft) gitdi (ve goft ki) dedi ki (ḥübī-i dünyā vü āḥiret-rā) dünyā ve āḥiret güzelligini (mī-ḥāhem) istiyorum (ü goft ki) dedi ki ('ilm bi-y-āmūz) 'ilm öğren (tā ḥübī her dü cihān) tā ki iki cihāniñ güzelligini (yābī) bulasñ (ān ṣaḥṣ) o ādem (goft ki) dedi ki (ez-ḥānden) oqumaqdan (ü nüvişten) yazmaqdan (behre ne-dārem) naşibim yok (ü der-taḥşil-i 'ilm) 'ilm taḥşilinde ('āciz) 'āciz (ü ez-ta'allüm) öğrenmekden (maḥrūm hestem) maḥrūmum (ān bozorg) o büyük ādem (müddet-i dü sāl) iki sene müddet (be-ta'līm ü terbiyet-i ü) onuñ ta'līm ve terbiyesine (müteveccih geşte) müteveccih olmuş (cehālet-i ū-rā) onuñ cehāletini (be-aḥlāk) ḥüsn-i aḥlāka (ü ḥired) 'aḥla (mübeddel sāḥt) tebdil kıldı (çün) vaqtā ki (lezzeti)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا ونبينا محمد وعلى آله الطاهرين وصحبه اجمعين .

حکایه

(شخصی) بر آدم (پیش بزرگی) بر بیوک آدمک حضورینه (رفت) کیندی (وگفت که) دیدی که (خوبی دینی و آخرت را) دنیا و آخرت کوزللکنی (میخواهم) ایسته بورم (وگفت که) دیدی که (علم بیاموز) علم او کرن (تا خوبی هر دو جهان) تا که ایکی جهانک کوزللکنی (یابی) بوله سک (آن شخص) او آدم (گفت که) دیدی که (از خواندن) او قومقدن (ونوشتن) یازمقدن (بهره ندارم) نصیبم یوق (و در تحصیل علم) علم تحصیلنده (عاجز) عاجز (واز تعلم) او کرنمکدن (محروم هستم) محروم (آن بزرگ) او بیوک آدم (مدت دو سال) ایکی سنه مدت (بتعلیم و تربیت او) انک تعلیم و تربیه سنه (متوجه کشته) متوجه اولمش (جهالت اورا) انک جهالتنی (باخلاق) حسن اخلاقه (وخرد) عقله (مبدل ساخت) تبدیل قیلدی (چون) وقتا که (لذتی)

bir lezzet (ez-ilm) ‘ilm-den (yāft) buldu (be-istikmāl-i ān) onu istikmāle (rağbet-nümūd) rağbet gösterdi (be-endek zamān) az zamānda (hübī-i dünyā vü āhīret) dünyā ve āhīret güzelliği (naşīb-i ü geşt) oña naşīb oldu (ü be-murād-ı dil-i hōd) kendi gönülünün murādına (resīd) erişti.

(Hāşıl-ı maṭlab) el-hāşıl (her ki) her kimse ki (cehd ü sa’y) cehd ve gayret (be-taḥşil-i ‘ilm) ‘ilm taḥşiline (nümāyed) gösterirse (fā’ide-i her dü cihān) her iki cihānıñ fā’idesini (mī-yābid) bulur (ḥuşūşen) bā-ḥuşūş ki (ez-eyyām-ı ṭflī) çocukluk günlerinde (be-cüst-cüy-ı ān) onu araştırmakla (mī-perdāzed) meşgūl olursa (netīce-i ān) onuñ netīcesi (zūd-ter) daha çābūḳ (be-dürsed) oña erişir (ü eşer-i ta’līm ü terbiyet) ta’līm ve terbiye eşeri (peydā āyed) zāhir olur.

Taḥlīl

(Şaḥşī)’deki (i) vaḥdet içindir (pīş) öñ, yan, ḥuzūr ma’ nālarına ḳullanılır (pīş-i bozorgī) terkīb-i izāfī-i lāmīyedir (reft) “reften” maşdarından māzī-i şuhūdī fā’ili geçen (şāḥşī)’dir. (Goft) “goften” maşdarından māzī-i şuhūdī “refte” ma’ tūfdur (hübī-i dünyā) terkīb-i izāfīdir (i) maşdariyet içindir (ü āhīret) dünyāya ma’ tūfdur.

بر لذت (از علم) علمدن (یافت) بولدی (باستكمال آن)
انی استکماله (رغبت نمود) رغبت کوستردی (باندک زمان)
آز زمانده (خوبی دینی و آخرت) دنیا و آخرت کوزلکی
(نصیب او کشت) آکا نصیب اولدی (و براد دل خود)
کندی کوزلک مرادینه (رسید) ایریشدی .
(حاصل مطلب) الحاصل (هر که) هر کیمسه که (جهد
وسعی) جهد و غیرت (بتحصيل علم) علم تحصیلنه (نماید)
کوسترسه (فائده هر دو جهان) هر ایکی جهانک فائده سنی
(می یابد) بولور (خصوصا) باخصوص که (از ایام طفلی)
چو جلق کونلرنده (ب جستجوی آن) انی آراشدیرمقله
(می پردازد) مشغول اولورسه (نتیجه آن) انک نتیجه سی
(زودتر) دها چابوق (بدورسد) آکا ایریشیر (و اثر تعلیم
و تربیت) تعلیم و تربیه اثری (پیدا آید) ظاهر اولور .

تحلیل

(شخصی) ده کی (ی) وحدت ایچوندر (پیش) اوک ،
یان ، حضور معنارینه قوللانیلور (پیش بزرگی) ترکیب
اضافی لامیدر (رفت) « رفتن » مصدرندن ماضی شهودی
فاعلی کچن (شخصی) در (گفت) « گفتن » مصدرندن
ماضی شهودی « رفتن » معطوفدر (خوبی دنیا) ترکیب
اضافیدر (ی) مصدریت ایچوندر (و آخرت) دنیا به معطوفدر

Kaynakça

- Ali Nazimâ (1325). “Sünbülîstân Yâhûd Kırâ’at-ı Fârisî.” Dersaadet: Kasbar Matbası.
- Atik. Hikmet (2017). Bahâriye Mevlevihanesi Post-Nişinlerinden Ahmet Mithat Bahârî Beytur’un Mevlevîhâne Hatıraları. *İSTEM Yıl:15 Sayı:29 2017 s.1-24.*
- Atik. Hikmet (2017). “Mevlevîler Şiir, Mûsikî ve Tarih Bakımından.” Ankara: İlâhiyat Yayınları.
- Bingöl. Ulaş (2019). “Modernizmden Postmodernizme Eleştiri Terimleri Sözlüğü.” İstanbul: Akademik Kitaplar.
- Ceylan. Ömür (2000). “Tasavvufî Şiir Şerhleri.” İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Cunbur. Müjgân (1999). “İbnü’l-Emin Mahmud Kemal İnal Son Asır Türk Şairleri (Kemâlî’ş-Şuarâ) C 1.” Ankara: AKM Yayınları.
- Cunbur. Müjgân (2002). Beytur, Ahmet Mithat Bahârî. *Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları. C II. s. 260-261.*
- Çıpan. Mustafa (1985). “Muğlalı İbrahim Şahidi Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri Divan ve Gülşen-i Vahdet (Tenkitli Metin).” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Daşdemir. Muharrem (2007). XIV. Yüzyıla Ait Türkçe Manzum Bir Şâtîbî Şerhi: Keşfü’l-Me’ânî. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S.35, s. 29-48.*

- Dikkaya. Harun (2016). “Ahmet Mithat Bahârî Beytur’un Hayatı, Eserleri ve Mihrâb-ı Aşk Adlı Eseri.” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Galitekin. A. Nezi (1993). Tozlu Sayfalar Arasında Ahmed Midhat Bahârî Beytur. *Yedi İklim C V. S. 43. Ekim. s. 67-69.*
- Hamşioğlu. Şule (2018). Mevlevîler -Şiir, Mûsikî ve Tarih Bakımından-Ahmet Mithat Bahârî Beytur.” (Kitap Değerlendirme) İSTEM, Yıl: 16, Sayı 32, s.-431-435.
- Işık. Emin “Midhat Bahârî”. *TDV İslâm Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr/midhat-bahari (25.06.2020).*
- Işık. Emin (2010). Midhat Bahârî. *Âsîtâne Mevlevî Kültür Dergisi. Temmuz S. 7. s. 24-27.*
- Kazancıgil. Aykut (2003). Prof. Dr. Feridun Nâfiz Uzluk (1902-1974) Hayatı-Çalışmaları. *X. Millî Mevlânâ Kongresi Tebliğler Doğumunun 100. Yıldönümü Anısına Prof. Dr. Feridun Nâfiz Uzluk Armağanı C II. 2-3 Mayıs 2002. Konya: Selçuk Üniversitesi Basımevi.*
- Kanar. Mehmet (2008). “Farsça Türkçe Sözlük.” İstanbul: Say Yayınları.
- Kılıç. Atabey (1990). “Üskübî’nin Şerh-i Telhîs’i.” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç. Atabey (2007). Dağılmış İncileri Toplamak Şerh Tasnifi Denemesi. *Prof. Dr. Abdülkadir Karahan Anısına I. Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu (pp.363-369). İstanbul, Turkey.*
- Kılıç. Atabey (2018). Klâsik Türk Edebiyatında Şerh Geleneğine Dâir Notlar. *Injosos Al-Farabi International Journal On Social Sciences/ Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi Issn - 2564-7946 2018 Völ. 2/2. s. 136-149.*
- Kılıçkaya. Rabia (2013). “Mithat Bahârî Beytur Hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı.” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koçu. Reşat Ekrem (1961). “Beytur” *İstanbul Ansiklopedisi, İstanbul: C V. s. 2723-2724.*

- Kortantamer. Tunca (1994). Teori Zemininde Metin Şerhi Meselesi. *Ege Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, VIII. İzmir.*
- Mengi. Mine (2000). “Divan Şiiri Yazıları.” *Metin Şerhi, Tahlili ve Tenkidi Üzerine*. Ankara: Akçağ Yayınları. s. 72-80.
- Mustafa b. Şemseddîn el-Karahisarî (1321). “Ahterî-i Kebîr.” İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- Mütercim Âsım Efendi (1304). “Kâmûs-ı Okyânûs.” İstanbul: Matbaa-i Âmire. C. I.
- Özcan. Nuri “Hüseyin Fahreddin Dede” *TDV İslâm Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr/huseyin-fahreddin-dede (29.06.2020).*
- Özer. Rukiye (2018). “Resimli Gazete 1312-1315 İnceleme, Fihrist, Seçme Yazılar.” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Râğıb El-İsfahani (2007). “Müfredât Elfâzî’l Kur’ân (Kur’ân Kavramları Sözlüğü). (hzl. Yusuf Türker).” İstanbul: Pınar Yayınları.
- Redhouse. Sir James William (2015). “Turkish And English Lexicon.” İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Saraç. M. Yekta (2007). “Şerhler”. *Türk Edebiyatı Tarihi.* (ed. Talat Sait Halman vd. C. II. İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Seviş. Edip (1992). Mevlevî Şair Mithat Bahârî Beytur ve Neyzen Şeyh Hüseyin Fahrettin Dede Efendi. *VI. Millî Mevlânâ Kongresi-Tebliğler. Konya: s. 83-86.*
- Şafak. Yakup. Yusuf Öz (2007). “Feridun Nâfiz Uzluk’a Gönderilen Mevlevî Mektupları.” Konya: Tekin Kitabevi.
- Şensoy. Sedat “Şerh” *TDV İslâm Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/serh#1 (20.08.2020).*
- Şimşekler. Nuri (1998). “Şâhidî İbrahim Dede’nin Gülşen-i Esrar’ı: Tenkitli Metin-Tahlil.” (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşekler. Nuri (2003). Midhat Bahari ve Feridun Nâfiz Uzluk’a Gönderdiği Mektuplar. *X. Millî Mevlânâ Kongresi Tebliğler Doğumunun 100.*

Yıldönümü Anısına Prof. Dr. Feridun Nâfîz Uzluk Armağanı C II. 2-3 Mayıs 2002. Konya: Selçuk Üniversitesi Basımevi.

Şimşekler. Nuri (2009). “Pîr Aşkına Mevlevî Şeyhi Midhat Bahârî'nin Mektupları.” İstanbul: Timaş Yayınları.

Şimşekler. Nuri “Sipehsâlâr, Ferîdun” *TDV İslâm Ansiklopedisi*. <https://islamansiklopedisi.org.tr/sipehsalar-feridun> (30.06.2020).

Tanman. M. Baha. “Bahariye Mevlevîhânesi” *TDV İslâm Ansiklopedisi*. <https://islamansiklopedisi.org.tr/bahariye-mevlevihanesi> (30.06.2020).

Tanyıldız. Ahmet (2010). “İsmâîl Rusûhî-yi Ankaravî Şerh-i Mesnevî Mecmû'atu'l-Letâyif ve Matmûratu'l-Ma'ârif I. Cilt İnceleme-Metin-Sözlük.” (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tarlan. Ali Nihad (2017). “Edebiyat Meseleleri.” (hzl. Emrah Gökçe) Ankara: Akçağ Yayınları.

Taşkesenlioğlu. Lokman “Ali Nazimâ” *TEİS maddesi* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-Nazimâ> (Yayın Tarihi 24.10.2018)

Tokmak. A. Naci “Rızâ Kulu Han” *TDV İslâm Ansiklopedisi*. <https://islamansiklopedisi.org.tr/riza-kuli-han> (30.06.2020).

Tuğluk. İbrahim Halil (2016). Türk Edebiyatında Bahâristân. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Fırat University Journal of Social Science Cilt: 26, Sayı:1, Sayfa: 45-57, ELAZIĞ.*

Tuğluk. İbrahim Halil (2020). “Hızırzâde Mehmet Fevzi Efendi Bahâristân Tercümesi.” İstanbul: Efe Akademi Yayınları.

Ünver. İsmail (2008). Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 3/6 Fall.*

Yazar. Sadık (2011). “Anadolu Sahası Klâsik Türk Edebiyatında Tercüme ve Şerh Geleneği.” (Yayımlanmamış Doktora Tezi) İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yerdemir. Fatih (2016). “Sudî'nin Gülîstan ve Bustan Şerhlerinde Şerh Yöntemi ve Söz Varlığı.” (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Midhat Bahârî Beytur'a Ait Eser Kaynakçası

(1314). “Ravza.” İstanbul: A. A. Malumat Matbaası.

(1325). “Sünbülîstân Şerhi.” Dersaadet: Hilâl Matbaası.

(1328). “Le'âli-yi Ma'ânî.” İstanbul.

(1328). “Gûşvâr.” İstanbul.

(1331). “Tercüme-i Risâle-i Sipehsâlâr be-Menâkıb-ı Hazreti Hudâvendigâr.” Dersaadet: Selanik Matbaası.

(1926). “Rûh-i Kur'an'dan Bir Sahife-i Nûr.” İstanbul: Marifet Matbaası.

(1927). “Destegül.” İstanbul: Hilâl Matbaası.

(1943). “Mevlânâ Kimdir? Mevlânâ'nın Bir Şiiri.” *Konya Halkevi Mevlânâ Özel Sayısı, s.21-35.*

(1963). “Münâcât-ı Mevlânâ.” İstanbul: Tan Gazetesi ve Matbaası.

(1963). “Mevlânâ Efendimiz, Mevlânâ Yılığı.” *Konya Turizm Derneği. Konya: s.7-12.*

(1964). “Mihrâb-ı Aşk.” İstanbul: Sulhi Garan Matbaası.

(1964). “Mevlânâ Aşk ve Şefkat Timsalidir.” *Mevlânâ Güldestesi. Konya Turizm Derneği. Konya: s. 22-29.*

(1964). “Mevlevî Tarihine Kaynak Yazarların Yüce Önderi Sultan Veled.” *Mevlânâ Güldestesi. Konya Turizm Derneği. Konya: 1964, s.28-32.*

(1967). “Gülşen-i Tevhid.” İstanbul: Tan Gazetesi ve Matbaası.

(1967). “Nahl-i Tecelli.” *Mevlânâ Güldestesi, s. 11-13.*

(1966/1969). “Mevlânâ Kimdir? (Who is Mavlana?).” *Mevlânâ Güldestesi, 1966, s. 18-21. Aynı makale, Çağrı, c. XIV, Sayı: 143, 1969, s. 14-55.*

(1959-1965; 1989-1990; 1995). *Dîvân-ı Kebîr'den Seçmeler*

(2001). “Mesnevî Gözüyle Mevlânâ Şiirleri, Aşk ve Felsefesi.” İstanbul: Kırkambar Kitaplığı.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

Dizin

A

- Abdullâh b. Hayreddîn Bergamavî 17
Abdullâh Selâhaddîn Uşşâkî 17
Abdurrahmân Abdî 17
Abdurrahmân Abdî Paşa 17
Abdülhay Celvetî Üsküdarî 17
‘Abdü’lqâdir-i Geylânî 486, 492
Abdülmecid b. Nasûh b. İsrâil 16
Abdülmecid Sivasî 17
Ahmed b. Şeyh İsmâil 16
Ahmed-i Dâ’î 16
Ahmet Avni Konuk 18
Aksaraylı Rızâ’î 17
Ali Nazimâ Efendi 10, 18, 26, 33, 34
Ali Nihad Tarlan 14, 15, 18
Anadolu 9, 14, 15, 16
Ankaravî İbrâhîm b. Süleymân b. Sâdık b. Mürsil 16
Antik Yunan 13

- Arapça 15, 16, 22, 33, 43, 44, 45
Atabeg 486, 488, 490, 492
Âyinezâde Mehmed Şemseddîn Sirozî 17
Azîz Mahmûd Hüdâ’î 17
Bahârî 10, 11, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 34, 43
Bahâristân 9, 16
Bahâriye Mevlevihânesi 19, 21, 23
Batı 9
Behiştî 16
Bostân 9, 16, 488, 492
Büyük İskender 35, 39, 60, 62, 64, 66, 336, 338, 342, 482

C

- Cafer es-Sadık 14

D	Hüsâmî 20, 24, 27
Dârü'l-Feyz-i Hamidî 21	Hüseyn b. İbrâhim el-Kefevî 16
Dâvûd b. Mehmed el-Karsî 17	Hüseyn b. Rüstem 17
E	İ
Ebû Bekr-i Şiddîk 66, 68, 72, 202, 206	İbnü'l-Emin Mahmûd Kemâl İnal 24
Ebû Edhem Mehmed Fâ'iz b. Ah- med Trabzonî 17	İbnü'l Fâriz 17
Ebü'l-hayr Ahmed b. İsmâîl 17	İbrahim Tennurî 16
Ebü'l-İsme Mustafâ İsmâeddîn	İlâhî-i Simavî 16
Üsküdarî 17	İslâmiyet 9, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 25, 27, 28
El-Cevzî 486, 492	İsmail Ankaravî 16
Emir Buhârî 16	İsmail Hakkı Bursevî 17
esmâü'l-hüsnâ 9, 17	İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü 22
F	İşarî Tefsiri 14
Farsça 10, 16, 22, 25, 26, 29, 33, 34, 38, 43, 45	K
Feridun Nâfiz Uzluk 19, 20	Ka'b b. Züheyr 17
Feridüddin Attâr 16, 39	Karahisarlı Rüşdî 16
G	Kasîde-i Bürde 9, 16
Gence 480	Keşfü'l-Me'ânî 15
Gülîstân 9, 16, 264, 488, 492	kırk hadis 9, 16
H	Kur'an-ı Kerim 9, 13, 14
Hacı Bayrâm 17	L
Hacı Pîrî 16	Lâmi'î Çelebî 16
Halife 232	Lokmânî Dede 16
Hamriyye 17	M
Hatîboğlu Habîbullah Şîrvânî 16	Mahzenü'l-Esrâr 9, 16
Hazine-i Fünûn 24	Malumât 24
Hâzreti Peygamber 66, 128	Mantuku't-tayr 9, 16
Hâzreti Süleymân 212, 214, 216	Mehmed Âkif 24
Hersekli Arif Hikmet 24	Mehmed b. Abdülhamid el-Lâdikî 16
Hulûsî 17	

Mehmed b. Âşık Selman el-Lâzkî 15	R
Mehmed b. Mehmed Altıpar- mak 17	Resimli Gazete 24, 30
Mehmed b. Yûsuf 16	S
Mehmed el-Bosnevî 16	Sadeddîn Süleymân b. Emnullâh 17
Mehmed Ma'rûf 16	Sarı Abdullâh Efendi 17
Mehmed Şakir 18	Seyyid Ebussu'ûd b. Seyyid Sa'dullah b. Seyyid Şeyh Lütful- lah b. Seyyid Şeyh İbrahim el- Hüseynî el-Kayserî 16
Mektep 24	Soğrat 142, 144, 146, 200
Mesnevî-i Ma'nevî 9, 16, 17	Sûdî 16
Mevlâna 16, 19, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 43	Sübhatü'l-Ebrâr 9, 16
Mevlevilik 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 29, 30, 31	Sünbülîstân Yâhud Kırâat-ı Fârisî 10, 18, 26, 33
Mîdhat Bahârî 10, 11, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 34, 43	Sürûrî 16
Mîhrâb-ı Aşk 19, 22, 29	Ş
Molla Câm'î 16, 17	Şâhî 16
Mu'înî 16	Şahidî İbrahim Dede 16
Münferice 9, 16	Şâtubî 15
N	Şem'î 16
Nâbî 43	Şeyh Nizâmî-i Gencevî 474, 480
Nahifî 16	Şeyh Sa'dî 16, 33, 36, 42
Nazmîzâde Hüseyn Murtazâ 17	Şeyh Sa'dî 146, 148, 154, 400, 484, 490, 494
Niyâzî-i Mısrî 17	Şeyh Süleyman Efendi 20, 21
Nizâmî 16, 42	Şeyhülislâm Feyzullâh Efendi 17
Ö	Şifâ'î Mehmed Dede 17
Ömer el-Halvetî el-Manisavî 17	Şu'ûrî Hasan Çelebî 17
P	T
Pend-nâme 9, 16, 17	Tâhirü'l-Mevlevî 18
Pîr Hamdî 16	Tantarâniyye 9, 16
Pîr Mehmed Efendi el-Mevlevî 17	Taşlıburun Sa'diye Dergâhı 19
	Tefsir 14

Terakkî 24	Y
Tercümân-ı Hakikat 24	Yahyâ b. Abdullâh 17
Tercüme-i Risâle-i Sipehsâlâr 24, 27	Yahya Kemal 24
Tevhid 22, 29	Yenişehirli Hâşim 24
Tuhfetü'l Ahrâr 9, 16	Yunus Emre 15
U	Z
Urfahî Ömer Nüzhet 17	Zâfî Süleyman Efendi 17
Usûlî 43	Ziya Paşa 43

SÜNBUİLİSTÂN ŞERHİ

Ömrünün büyük bir bölümünü ilim öğrenme ve öğretme ile geçiren Midhat Bahârî Beytur, Mevlâna ve Mevlevîlik ile ilgili birbirinden değerli pek çok eserinin yanı sıra çeşitli tercüme ve şerh çalışmaları da gerçekleştirmiştir. Bunlardan biri de *Sünbülîstân Şerhi*'dir.

Sünbülîstân Şerhi, Ali Nazimâ Efendi'ye ait olan *Sünbülîstân Yahud Kırâat-ı Fârisî* adlı eserinin şerhidir. Midhat Bahârî Beytur, bir dönem Farsça öğretme amacıyla medreselerde okutulan bu eseri, şerh etmenin yanı sıra esasen Farsçayı daha iyi bir şekilde öğretme amacıyla hazırlar. Dolayısıyla eserde klasik şerh metodunun yanı sıra Farsça öğretme kaygısının da yer aldığı görülmektedir.

Farsça öğrenirken ahlâkî değerlerimizi de hatırlamaya vesile olan *Sünbülîstân Şerhi*, üç bölümden meydana gelir. İlk bölümde üçü manzum olmak üzere toplam 54 hikâye yer almaktadır. Bu hikâyeler ilim, hikmet, ahlak ve nasihat konularını ihtivâ etmekle birlikte gündelik hayatta karşılaşılabilecek olaylara farklı pencereden bakabilme olanağı sunan ibret verici durumları da içermektedir. Hikâyeler anlatılırken bağlama göre ayet ve hadislerle, veciz sözlere, şiihlere de yer verilir. Eser, Farsça öğretme gayesi ile kaleme alınmışsa da eserin mana cihetinin göz ardı edilmediği aşikârdır. Sünbülîstân'da seçilen hikâyelerin özellikle şefkat, merhamet, doğruluk, iyilik, cömertlik, hüner sahibi olmanın önemi gibi insanî vasıfları ön plana çıkaran bir mesaja sahip olduğu görülür. Bu bölümün hemen sonrasında "Hikemiyât" başlığı yer alır. Bu başlık altında yine hikmete dâir 18 metne yer verilir. Bu metinlerin bir kısmı hikmetli hikâyeler formatında bir kısmı ise nasihatler içeren ve özlü sözlerin yer aldığı kısa metinlerden oluşmaktadır. 18 metnin her birinin sonunda "Me'âli" başlığı altında metinden çıkarılması gereken nasihat, ana düşünce vardır. Hikemiyâttan sonra "Terâcim" başlığı yer alır. Bu başlık altında meşhur şahsiyetlerin biyografileri, edebî şahsiyetleri ve şiiirlerinden örnekler bulunmaktadır. Biyografisine yer verilen ilk şahsiyet Lebîd Esvedü'l-Bâhilî'dir. İkinci şahsiyet Şeyh Nizâmî-i Gencevî, üçüncü şahsiyet ise Muslihî'd-dîn Şeyh Sa'dî-i Şirâzî'dir.

Kitap, iki bölüm ve metinden oluşmaktadır. Birinci bölümde Midhat Bahârî Beytur'un hayatı, edebî şahsiyeti ve eserleri hakkında bilgi verildikten sonra ikinci bölümde *Sünbülîstân Şerhi*'nin muhtevası, şerhte uygulanan yöntem, metin okunurken dikkat edilen hususlar ile transkripsiyon işaretlerinin yer aldığı tablo bulunmaktadır. Bu bölümün sonunda inceleme konusu olan metin ve hemen sonrasında kaynakça ile dizin yer almaktadır.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-7760-37-9

9 786257 760379